

Library of Congress
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

NAUJIENOS

VISŲ LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS UŽ TAUTOS LAISVĘ

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest
Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
HAYMARKET 1-6100
Over One Million Lithuanians
In The United States

VOL. LXVIII

Price 25c

Chicago, Ill. — Penktadienis, Friday, August 28, 1981

Nr. 163

SIAURĖS KORĖJOJ APSAUDĖ JAV LĖKTUVUS

KNYGA APIE GENOCIDĄ, IR ATMINTINOS SUKAKTYS

Dr. Juozas Pajaujis

Dr. J. Pajaujis knyga, Soviet Genocide in Lithuania, kurią finansiniai parėmė Tautos Fondas, pasirodė tinkamu laiku. Ją išleido Maryland Books leidykla 1980 m. data, kai minėjome 40 m. Lietuvos pavergimo sukaktį. O iš spaudos knyga išėjo tik šimt, kai minime 40 metų nuo genocidinių išvežimų pradžios, birželio 15-21 d., o taip pat 40 metų nuo tautos sukilimo 1941 m. birželio 23 d. ir nuo Lietuvos suverenumo atstatymo bei Laikinosios vyriausybės sudarymo.

Dr. J. Pajaujis savo knygoje šiuos įvykius vaizduoja aprašo. Ir jo paties gyvenimas su jais susijęs. 1940 m. Sovietams okupavus Lietuvą, jis po kelių savaičių, su pirmą kartą sukurta veikėjų bangą, atsidūrė Lukiškių kaimelyje. 1941 m. sukilimo metu po grindinio vadovybės buvo įtrauktas į laikinąją vyriausybę darbu ir socialinių reikalų ministru. Visos šios sukaktys buvo minimos birželio mėn. Ir dr. Pajaujis mirties sukaktis yra birželio mėnesio. Šimtą birželio 10 d. suėjo 8 metai nuo jo mirties.

ELTOS INFORMACIJŲ POVEIKIS

Washingtonė veikiantis žmogaus teisių organizacijų koordinavimo centras savo biuletenyje Human Rights Internet Reporter spausdina kiekvieno Eltos biuletenio anglų kalba turinį ir pārinktas ištraukas.

Avraham Sifrin, Izraelyje veikiančio Sovietinių lagerių ir kėlėjų tyrimo centro direktorius, savo laiške Eltai rašo, kad jis savo informaciniame darbe nuolat naudojasi Eltos biuletenio medžiaga.

STRAIPSNIS APIE 10 LITŲ BANKNOTĄ AMERIKIEČIŲ ŽURNALĖ

KALENDORĖLIS

Rugpjūčio 28: Augustinas, Mantibutė, Liūtas, Rinkvaldis. Saulė teka 6:10, leidžiasi 7:32. Oras debesuotas, liū.

International Bank Note Society Journal (vol. 19, No. 4) išspausdino Frank Passico straipsnį "Paslaptinis Lietuvos 1938 m. 10 Litų Banknotas". Straipsnyje gausu informacijos apie nepriklausomą Lietuvą ir sovietinę agresiją.

GAJAUSKIENĖ KREIPIASI PRANCŪZIJOS PREZIDENTĄ

Agence France Press žinių agentūra pranešė, kad Irena Gajauskienė gegužės 14 d. kreipėsi į naujai išrinktąjį Prancūzijos prezidentą François Mitterrand, prašydama jo reikalauti, kad būtų iš konclagerio paleistas jos vyras Balys Gajauskas.

Gajauskienė Maskvoje išdalinę Vakarų korespondentams atvirą laišką, kuriame ji teigia, kad jos vyrui gersia apakimo pavojus, bet Permės lagerio vadovybė nekremia dėmesio į jo ligą. (Elta)

AMERIKOJE PAKILO GAMYBA

WASHINGTONAS (UPI). Darbo departamentas trečiadienį pranešė, kad Amerikos produkcija antrąjį metų ketvirtį pakilo 0,7 proc. Birželio mėn. pranešimas apie produkcijos sumažėjimą yra netikslus. Tai yra geras ženklas kovojant prieš infliaciją ir ekonomijos silpnėjimą. Nuo balandžio iki birželio farmų ir privačių ūkių produkcija pakilo 2,8%.

Raportas taip pat pranešama, kad JAV darbininkas per valandą pagamina daugiau už kitų kraštų darbininkus.

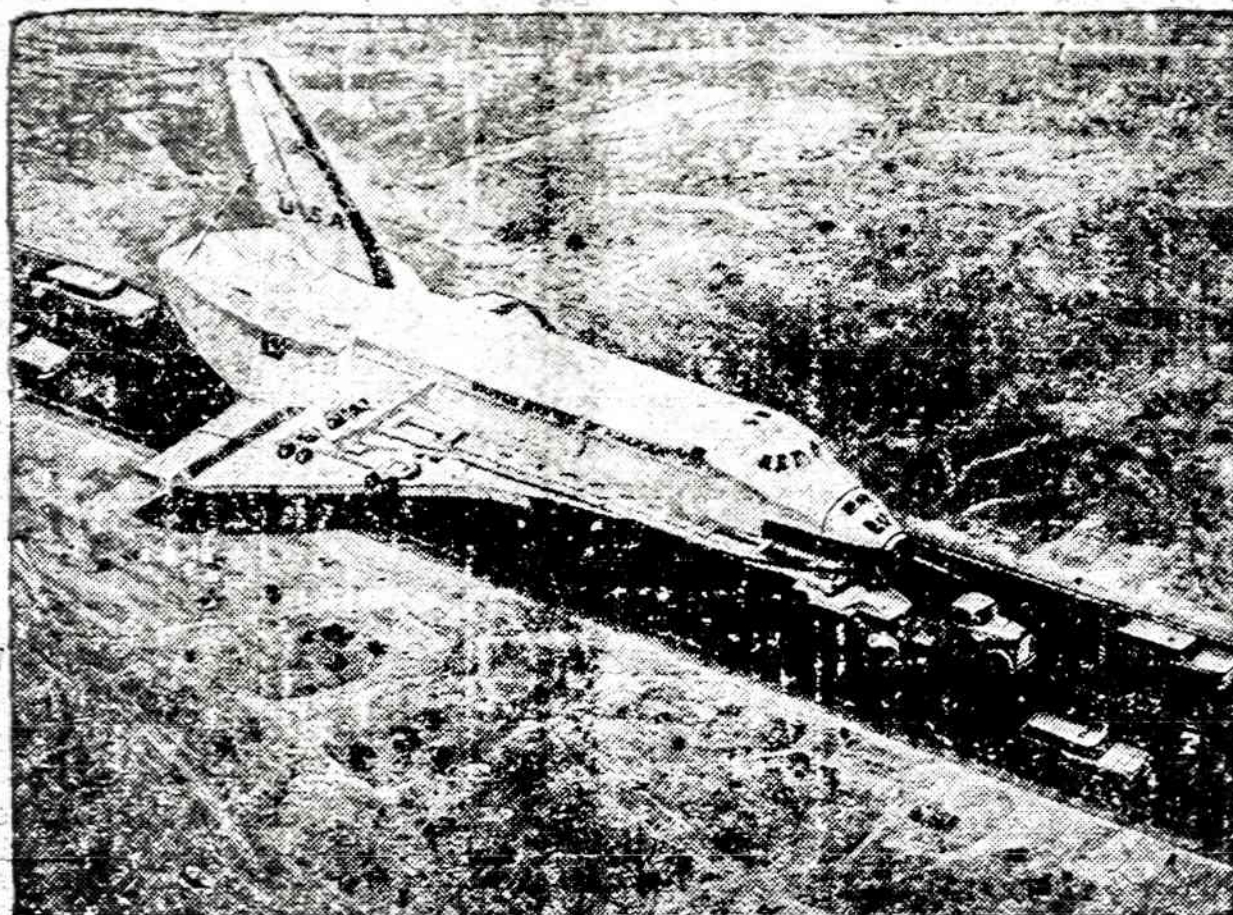
Amerikos Valstybių organizacija paskelbė, kad pradės propaguoti gazoholio vartojimą. Kolombijoje ir Kosta Rikoje. Vėliau bus propaguojama vartoti Dominikoje ir Peru Respublikoje.

Japonija perka iš Meksikos kasdien po 100 tūkst. statinių naftos.

Caspar Weinberger

Krašto apsaugos sekretorius informavo prezidentą apie Saurės Korėjos komunistų paleistą raketą.

Atrodo, kad amerikiečiai turi patį galingiausią žvalgybos lėktuvą, kurio Sovietų raketos Korėjoje nepasiekė.

GYNYBOS DEPARTAMENTAS PASIŪLE 2 ATOMINIŲ SVIEDINIŲ GALIMYBES

MAZINAMOS GYNYBOS IŠLAIDOS, VERTIA
IESKOTI GERIAUSIŲ GALIMYBIŲ

SANTA BARBARA, Cal. — Gynybos sekretorius Caspar W. Weinberger trečiadienį tarėsi su prezidentu Reaganu, kaip išlaikyti strategines atominės gynybos priemones tinkamoje aukštumoje, neleidžiant išlaidų, o jas mažinant. Ne veltui prieš tai su prezidentu kalbėjo Biudžeto direktorius David A. Stockmanas ir Baltųjų Rūmų patarėjas ekonominiais reikalais Edwin Meese III. Po keturių valandų pasikalbėjimo, Stockmanas pareiškė, kad dauguma institucijų turi per daug riebių, kurie bus nuimti.

Gynybos sekretorius Weinbergeris pasiūlė šią palimybę:

Paveisti karo aviacijai statyti 100 MX sviedinių, kartu paveidant juos apsaugą nuo sunaikinimo. Tokiu būdu būtų išvengta 1,000 patalpų statybos, saugojant jas nuo Sovietų Sąjungos atakų. Jis būtų ginamos prieš

balistinių sviedinių gynybos sistemos; — Tyrinėti ir tobulinti MX sviedinius ir jų apsaugą nuo sunaikinimo. Taip būtų atliekama iki 1984 m. Iki tol kraštas būtų ginamas ABM sviediniais. Vieton jos galėtų būti išvystyta kitokia sistema, skirtinga nuo vertinamos MX sistemos. Galėtų būti panaudota naujoji Trident II sistema, kurią naudoja JAV laivynas.

Sekr. Weinbergeris tarėsi su direktorium Stockmanu ir patarėju Meese III. Jis pareiškė, kad tuo tarpu nenuartarė mažinti Pentagono biudžetą, tačiau Stockmanas pareiškė, kad gynybos sekretorius jau nubraukė daug išlaidų ir dar nubrauks.

Baltųjų Rūmų Spaudos sekretoriaus pavaduotojas L. Speakes pareiškė, Biltmore viešbutyje, kad visi pasitarimų nutarimai bus padaryti sekantį mėnesį.

ANTRASIS KELIAUTOJAS NUO SATURNO SKRIEJA Į URANĄ

MANOMA, KAD AKMENUKAS PATAIKE Į FOTO
APARATĄ, NEIŠLEIDŽIA NUOTRAUKŲ

PASADENA, Cal. — Antrasis Keliautojas, antradienį pajėgęs atsispirti Saturno traukai, nuo Saturno pamažu nukrypo, bet tuo momentu užsikrėtė foto krumpliai, nukreipiantieji foto stiklus reikalinga kryptimi.

Mokslininkai pastebėjo, kad Keliautojas, vietoj fotografijų apie Saturno mėnulių, pradėjo siųsti paveikslus apie Saturno aplinkos dangų ir jame degančias šviesas. Mokslininkai suprato, kad aparato akis nukreipta ne ta kryptimi. Vietoj Saturno mėnulių, jo žiedo ar paties Saturno, Keliautojas pradėjo žemėn siųsti Saturno dangaus fotografijas.

Idomios iš dangaus fotografijos, trauktos 1,2 milijono mylių atstumoje, bet mokslininkams vis dėlto idomiausia netoli esantieji Saturno mėnuliai ir sunkūs

akmenų sukrėtimai palydovo Encaladus (Enceladus). Antrasis Keliautojas neigiamai buvo netoli Saturno palydovo Encaladus. Jis praskriejo pro Encaladus tikrai 23,000 mylių atstumoje. Atsistos Encaladus fotografijos rodė didaką akmenų skaičių Encaladus paviršiuje. Fotografijos rodo, kad nukritusieji akmenys yra įvairaus dydžio. Maži akmenys gabalai guli ant Encaladus paviršiaus. Jie ten galėjo pragulėti kokią savaitę, metus, o gal ir milijonus metų. Kiti akmenys pramušė palydovo paviršių duobes ir ten tebeguli.

Encaladus paviršiuje gali būti ir apskritų akmenų. Matyti, kad jie pataikė į Encaladus paviršių, stuktėję ir pradėjo risti. Bestrisdami jie apsidaužė, suapleisė.

PASTAS PRIIMS GARSINIMUS

WASHINGTONAS (AP). — Perna JAV Pašto tarnyba turėjo \$306 milijonus nuostolio. Daug jo padengė pašto ženklų nuo 15 iki 18 metų pakėlimu, nors reikalauta pakelti iki 20 centų. Dabar Pašto tarnyba parduos vietą garsinimams ant automobilių, pašto dėžučių ir pašto ženklų.

JAV-se yra 39,400 pašto įstaigų, jos turi 122,000 automobilių, per metus parduoda 30 milijonų pašto ženklų ir 511 mil. atvirukų.

Prezidentas Reaganas labai patenkintas susisiekimo sekretoriumi D. Lewis, kuris parodė JAV žmonėms blogus kontrolierių streiko organizatoriaus Polio tikslus.

Amerikos SR-71 lėktuvą yra pats galingiausias pasaulyje. Jį valdo du lakūnai. Jie turi būti kelių rūšių specialistai.

Mokslininkai rengiasi apverstų Antrąjį Keliautoją, kad išskristų sraigtus sustabdanti medžiaga.

Libija duoda Pakistanui iš JAV gaunamus už naftą dolerius, kad greičiau pasigamintų atominę bombą.

Visos šios idomios nuotraukos nutrūko. Pradėjo plaukti Saturno dangaus nuotraukos. Mokslininkai ir specialistai nustatė, kad fotografijų persiuntimas netvarkingas. Siunčiamos ne tos fotografijos, kurių reikia. Tuoju įsakė Keliautojui pakelti foto akis. Aparatą gali stumdyti viršūn ir apačion, bet negali jo pakreipti į šoną. Mažyti, kad nukreipimas užsikrėtė. Galėjo kas nors patekti tarp sraigtų, ar koks kietais dangaus kūnas galėjo pataikyti ir sraigtus nulenkti. Specialistai vis dėlto tikisi fotografijos aparato mechanizmą pataisyti.

Antrasis Keliautojas skrieja tiesiai į Uraną, kurį, manoma, pasieks 1986 metais. Tuo tarpu gal specialistai pataisys foto aparatą, tai Keliautojas ir idomiu nuotraukų atsivus.

KOMUNISTAI NORĖJO NUMUSTI ŽALGYBINĮ AMERIKOS LĖKTUVĄ

PREZIDENTAS INFORMUOTAS APIE LĖKTUVO
NEPASIEKUSIAS RUSŲ RAKETAS

WASHINGTON, D.C. — Praeitą trečiadienio popietį iš Saurės Korėjos buvo paleistos į Amerikos žvalgybinį karą lėktuvą kelios raketos, bet nepataikė, — oficialiai paskelbė Pentagonas.

Manoma, kad Sovietų priešlėktuvinės patrankos nepasiekė Amerikos lėktuvo. Amerikos lakūnai pastebėjo aukštai iškilusią ir besikraipantią sovietinę raketą, bet ji nepasiekė Amerikos žvalgybinio lėktuvo.

Amerikos karo lėktuvas SR-71 skraidė Pietų Korėjos erdvėje, bet jis galėjo įskristi ir į Saurės Korėjos erdvę. Rusai paleido kelias raketas, bet jos nepakilo reikalingon aukštumon.

Santa Barbara, Calif., mieste krašto apsaugos sekretorius C. Weinberger informavo prezidentą apie incidentą, bet tikslų smulkmenų ir pats sekretorius jam negalėjo duoti. Tik teiginiai, kad Saurės Korėjos erdvėje buvo žvalgybinis Amerikos lėktuvas, vadinamas Juodoji Paukštė. Prezidentą taip pat informavo apie incidentą patarėjas Edwin Meese III, bet ir jis daugiau smulkmenų nedavė. Niekas nežinojo, iš kur ta Juodoji Paukštė būtų galėjusi pakilti. Taipgi neaišku, ar Juodoji Paukštė yra tas pats SR-71. P. Korėjos karo vadovybė praneša, kad ta Paukštė nepakilo iš Pietų Korėjos aerodromo.

Tvirtinama, kad toks galingas lėktuvas galėjo pakilti tikrai iš lėktuvnešio "Nimitz", bet visi žino, kad "Nimitz" praeitą savaitę buvo Sidros įlankoje. Jo lėktuvai numušė du Libijos rūsiskus Migus, kai Libijos lakūnus paleido į juos pirmuosius šūvius.

PLANUOJA PALEISTI ATOS TOGŲ DAUG AERODROMO DARBININKŲ

LOS ANGELES, Cal. — Visa eilė lėktuvų bendrovių nuo rugsėjo pradžios paleis atostogų tūkstančius aerodromo darbininkų. Western Airlines pranešė, kad sekančių dviejų savaitių bėgyje planuojama paleisti atostogų apie 1,000 darbininkų bei tarnautojų. Mažinant išlaidas, linijos pirmininkas ir tarybos pirmininkas savo algas sumažino 15%, o kiti aukšti pareigūnai — 10%.

John Wayne aerodromas Santa Anoje neįsileidžia Western bendrovės lėktuvų, nes jie kelia perdidelį triukšmą. Bylą sprendžia teismas.

Juozas Skorubskas buvo operuotas garsioje Čičagos ligoninėje. Operacija jam pavyko. Tikimasi, kad jis greitai sustiprės. Prieš ketverius metus jis buvo sutrenktas trafiko nelaimėje, teko sunkiai ir ilgai gydytis, o dabar vėl turėjo būti operuotas.

Saturnas turi 17 didesnių ir mažesnių mėnulių, į Pasadeną atsivusiu nuotraukos rodo.

Pasakojama, kad Amerikos SR-71 gali skristi 2,000 mylių ir gali pakilti 80,000 p. aukštumon. Jis mato viską žemėje, bet nuo žemės žmonės jo nemato. Jis tikrina, ar komunistai neplanuoja naujo įsiveržimo į Pietų Korėją. Komuniojama, kad Juodoji Paukštė galėjo pakilti iš "Nimitz", pasidairyti Korėjoje ir vėl grįžti į savo lizdą.

Saurės Korėjoje apsaudė modernų JAV žvalgybinį lėktuvą, bet jo nepasiekė.

KULTŪRA

(Tęsinys)

1913 m., vadinasi, prieš Pirmąjį pasaulinį karą, pramonės diapazono, kitaip dydžio, apimties, eilė pasikeitė: Vokietija, JAV ir jau tik trečioji vietoj atsidūrė Didžioji Britanija. Jos varžėsi dėl tarptautinės rinkos ir ją diktavo ir, prireikus, sukeldavo tarptautinius konfliktus, ginčus, karus. 1881 m. Berlyno konferencijoje sankcionavo vieni kitų kolonijų įtaką sferas Afrikoje. Apie tą patį laiką panašiai susitarta ir dėl Azijos pasidalinimo. Deja, kolonistų godumas išsaulė pirmiausia kiniečių pasipriešinimą, 1900 m. sudarius slapta organizaciją su šūkiu "Išvyti užsienio vėlinius iš Kinijos".

Iš viso XIX a. 40 mil. europiečių emigravo. XX a. pradžioj kolonijose buvo 200 mil. europiečių.

Lygiagrečiai su technologijos pažanga, kilo gerovė ir sąmonėjantiems žmonėms teko susirūpinti švietimu ir įvairiomis organizacijomis, o pirmoj eilėj, aišku, sumažinti milžiniškus beraščių skaičius. Kilo mokslo, gausėjo literatūra, daugėjo įvairiausių išradimai ir patobulinimai, žurnaluose ir laikraščiuose visa buvo aptariama, kritikuojama, ypatingai bažnyčios ir kleras, ir liečiama ir pati religija, ginčijant jos skelbiamus dėsnius, faktus, daug ką išaiškinant kitaip, pavyzdžiui, Vokietijoje — Strauss, Nietzsche, Marksas; Prancūzijoje — Renanas, Voltaire, Rousseau; Anglijoje — Darvinas, du Huxley, Shaw, Russellis; Rusijoje — grafas Levas Tolstojus; JAV — Mark Twain ir visur ir daug kitų.

Iš šių laikų žymių žmonių bedieviškumu išsiskiria garsusis JAV rašytojas ir humoristas Mark Twain, vertęs religijos priešų ir už ketverių metų prieš savo mirtį 1910 metais parašęs "Mąstymai apie religiją". Jaunimo mylimų apysakų "Tom Sawyer" ir "Huckleberry" autorius parašė aštrią religijos ir dvasininkų kritiką. Mark Twain aštriai puolė Biblijos Senojo Testamento Dievą už jo "žiaurumą" ir išjuokė Naujojo Testamento padavimus apie Jėzų ir Jo Motiną Mariją ir bendrai labai pesimistiškai kalbėjo apie žmogaus išmąnybą bei jo ateitį.

Twain buvo auklėjamas kaip presbiterijonas, bet vėliau nutolo nuo religijos ir pasidare jos priešinys — ypač tada, kai aplankė Europą ir pamatė kokiam skurde gyvena paprasti darbo žmonės, tuo tarpu kai jų dvasios vadaai yra pralobę ir naudojasi visokiomis žemės gėrybėmis, visai negalvodami apie pomirtinį gyvenimą. Nenuostabu, kad gudresni dvasininkai ir popiežiai, matydami panašias žmonių nuotaikas ir, be to, komunistų būbą, bando įvairiai manevruoti, kad išgelbėti ir tęsti senas reli-

gines kombinacijas su mažiau siais pakeitimais. Šiam reikalui naudojami ir Ekumeniniai katalikų bažnyčios susirinkimai Vatikane. Daug ten visokių pasiūlyimų, rezoliucijų, projektų ir kontraprojektų, kad žmonija vis kažko tikėtųsi, lauktų ir turėtų vilčių, jog kažkada ateity visai bus geriau.

Rusijos komunistas laikosi tik armijos jėga ir policijos teroru. Okupavo 20 tautų ir sunaikino 20 milijonų žmonių vien tik kad įgyvendinti kolektyvinį ūkį. Jie alėmė žemę, kad žmonės būtų klusnūs valdžiai. Sovietų valdžia labiau už atominius ginklus bijo pavergtų rusų ir kitų tautų, nes tik maža dalis remia komunistinę. Aišku, ateity ingi sprogs. Panašiai, komunistinė Kinija. Bėga iš komunistų "rojaus" visi, kas tik gali, net paprasti darbininkai, dėl kurių gerovės skelbiasi jie yra iškovoje valdžią.

Taigi kaip senovėje, taip ir šandien vyksta baisi kova pasaulyje: kova tarp neapykantos ir tolerancijos. Šis konfliktas užakcentuoja tautų ir žmonių gyvenimą, jis yra gilus, kritiškas ir gali būti fatališkas.

Victor Hugo yra pasisakęs, kad jokia karinė jėga negali nugalėti idėjos, kuriai ateina laikas. Pavyzdžiui tam turime jau daug.

Alfredas Nobelis buvo didelis humanistas, todėl bet kokio prievartavimo jis negalėjo pakęsti. Kažkas patarė pasiūlyti darbininkų skaitlykai užsiprenumeruoti konservatorių laikraštį. Nobelis tą patarimą atmetė, sakędamas: "Jei darbininkai man nurodytų, ką aš turiu skaityti ir ko neprivalau skaityti, tai aš toki nurodymą laikyčiau įžaidimu. Dėl tos pat prieštasties jie turi teisę reikalauti, kad aš nesikiščiau į jų reikalus ir nevaržyčiau jų pasirinkimo laisvės."

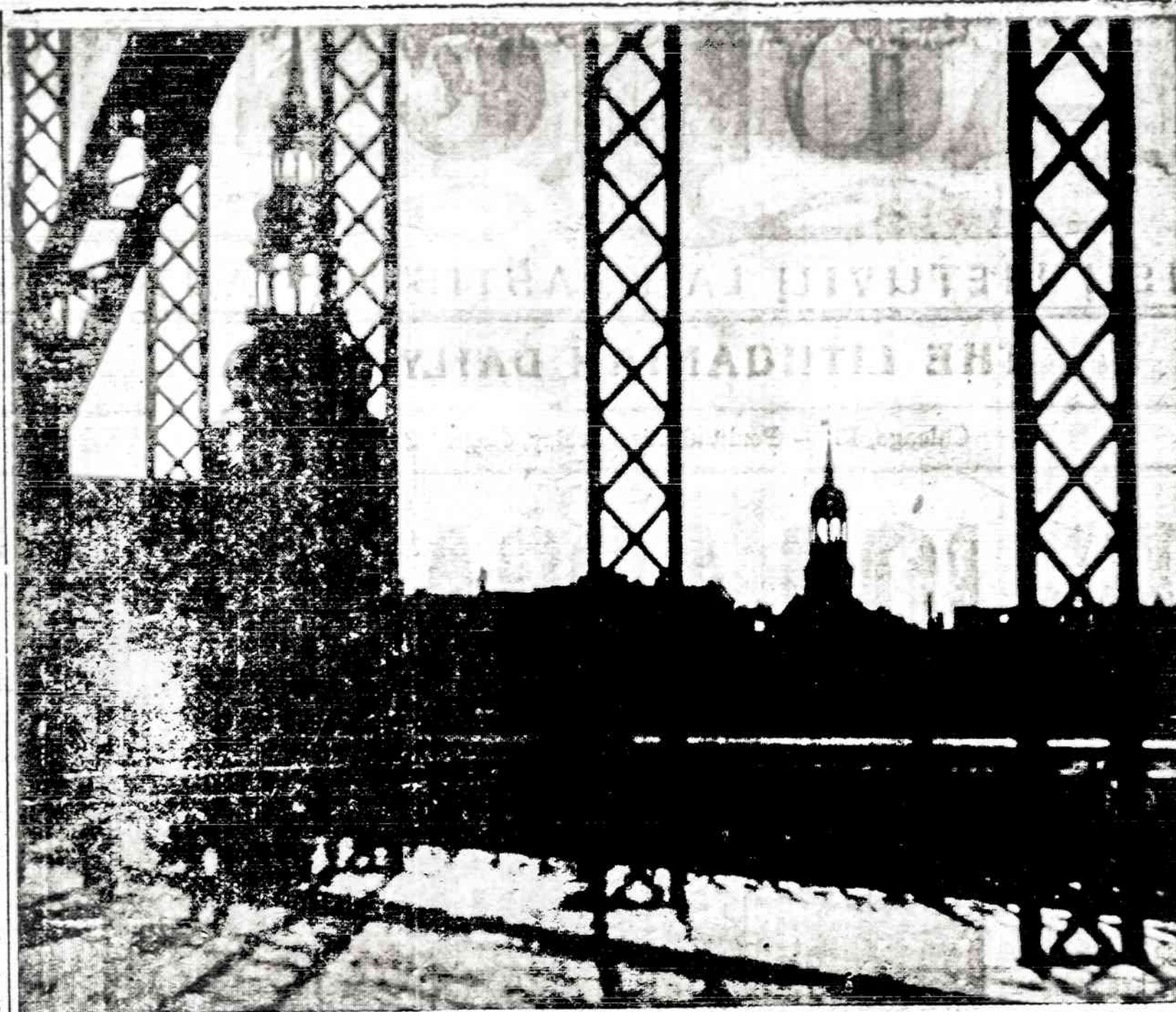
Kas nežino Šopeno ir jo garsaus laidotuvių maršo. Jis jį sukūrė įtakoj jausmų dėl jo tėvy- nės Lenkijos prarastos nepriklausomybės.

Einsteino žodžiais, žmonijai nėra išgelbėjimo kitaip, kaip tik- tai per dvasinę, kitaip — morali- nę, etinę kultūrą.

Ir prancūzų kultūrininkas ir politikas Andre Malraux pasakė, kad kultūra yra pati tvirčiausia laisvojo pasaulio saugotoja ir galingiausias sąjungininkas žmoni- jos vadovavime.

Ir dar Einšteinas yra pasakęs: "Daug kartų dienos bėgyje aš pastebiu, kaip labai mano iš- orinis ir vidinis gyvenimas remiasi darbais kitų žmonių, gyvų ir mirusių, ir kaip rimtai man reikia stengtis, idant aš galėčiau savo rožtu duoti kitiems tiek daug, kiek esu pats gavęs."

JAV prezidentas Thomas Jeffersonas yra pasakęs, kad rūpestis dėl žmonių gyvenimo ir jų laimės yra pirmas ir vienati- nis teisėtas tikslas gerai vyriau-

Tilžės vaizdas iš Panemunės žiūrint

sybei. Tas pats Jeffersonas yra pasakęs: "Visais laikais kunigai buvo demokratijos priešinai, dėl- josi su despotais, pritardami ti- ronijai ir tuo gindami tik pa- tys save".

Panašiai gražių pareiškimų ne- trūksta. Bet, deja, dažnai daug jų pasakoma tik kad apgauti. Gal todėl JAV apie pusę žmo- nių, turinčių teisę balsuoti, ne- balsuoja, netiki tušties paža- dams. Žinoma, daug yra ir apsi- leidimo. Vokietijoje ir Prancū- zijoje balsuoja virš 80%. Vakarų Vokietijoje socialie gerovei išlei- dia 17% savo "gross national product", Belgija — 14,4%, Anglija — 11%, Airija — 8,9%, o JAV — tik 7% anksčiau, o da- bar po prez. Reagano reformų, tai ir nežinau kiek nuosimčių dar sumažėjo. Tai visa rodo visos tautos vyriausybės ir žmonių kultūros laipsnį.

Netolerancija, nekultūringu- mas, neapykanta, nesąžiningu- mas dominavo visais amžiais. "Raganų medžioklė" ir inkvizi- cijos metodai pasireiškia išgal- votais nepagrįstais kaltinimais ir šmeižtais kiekvienam žings- ny įvairiais klausimais.

(Bus daugiau)

ESKIMŲ RYKSTĖ

Apie 90% Amerikos eskimų apanka iki 40 metų amžiaus. Akių gydytojas dr. Arnoldas Fridmanas tyrė šio reiškinio priežastis ir nustatė, kad taip yra ne tik dėl akinančio sniego blizgesio, kaip buvo manoma.

Svarbiausia apakimo priežas- tis — rūšies žemės, pakenkian- čios akims. Ją žeidžia smulku- tės, vėjo nešiojamos, sauso snie- go adatėlės. Be to, dėl sauso oro žiemą greitai džiūsta ašaros, ir akys netenka jų apsauginės plė- velės.

GIRTAS BLAIVIAM NUMYNE RANKĄ

— Kas ašitiko, kad ranką pa- rišęs nešioji? Ar ne vėl girtas buvai?

— Ne, aš buvau blaivas, bet kažkoks girtas praeivis man ranką permynė.

KEPYKLOJE

— Tamsta vakar man pardavei duoną, kuri buvo kieta, kaip ply- ta!

— Atleiskite, aš duoną kepu daug metų. Tamsta dar nebuvai gimusi. Mano darbo prašau ne- kritikuoti!

— Tai kodėl tamsta tą duoną tik dabar pradėję parduoti?

Keista žuvis

Duktė: — Pasakyk, kas tai yra sardinka?

Motina: — Maža žuvelė, gyve- nanti ne vandenyje, bet aliejuje.

DALYBOS

Prekiaudami vienam name bendrai,

Keli piliečiai pralobė nemažai.

Jie baigė reikalus ir pelną dalyt pradėjo.

Jų sąskaitos kiek nesuėjo;

Nuomonių skirtumai į gincus juos įvėlė

Ir triukšmą jie namie sukėlė.

Tik jie staiga išgirsta, kad gaisras jų name.

— "Gelbėkit mūs namą, prekes ir mane",

Viens jų šaukia, "meskit viską tuoj į šalį;

Sąskaitas mes vėliau suvesti galim".

— "Man tik tūkstantį pirmiau jūs turit sumokėti,

Aš daugiau nenoriu išsiderėti;

Be jo aš negaliu iš vietos pajudėti".

Antras rėkia: — "O man net dviejų trūksta,

Štai sąskaitos ant delno".

Dar trečias šaukia: "Ne, mes nesutarėm dėl pelno".

Ir jie toliau triukšmingai siaučia;

Kad name gaisras, jie nejaucia.

Jie taip ilgai degančiam name triukšmavo

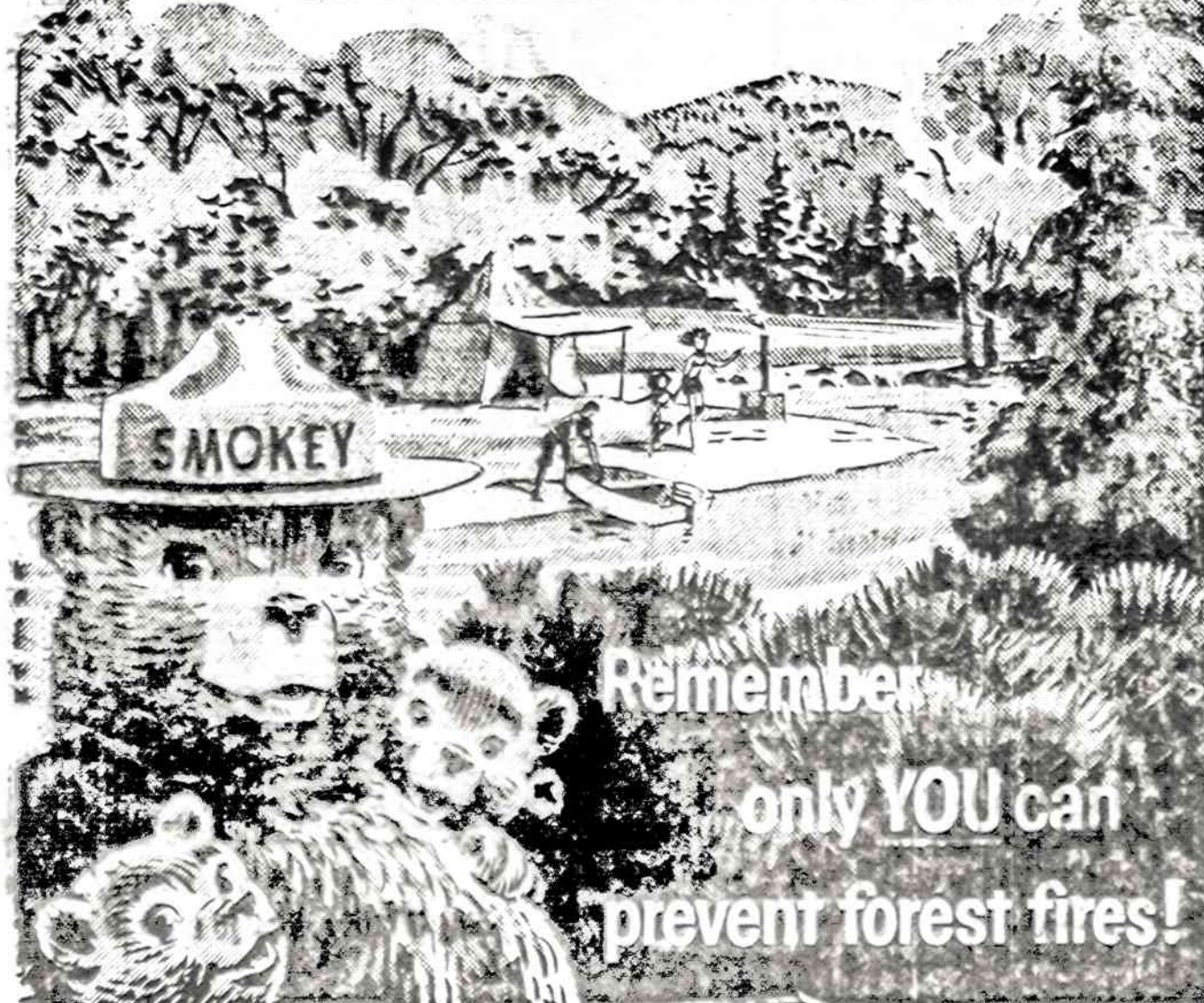
Ir taip ilgai jame išbuvo,

Kad liepsnos juos pagavo

Ir jie su visu turtu liepsnose žuvo.

There are so Many Reasons to Protect Your Forests

DR. ANTANO J. GUSENO RAŠTAI

Naujienose galima gauti nepaprastai įdomius gydy- tojų, visuomenės veikėjų ir rašytojų atsiminimus.

Dr. A. Gussen — MINTYS IR DARBAI, 259 psl., liečia 1905 metų įvykius, Jablonskio ir Totoračio jaunus dienas ir susirūpinimą \$8.00

Dr. A. J. Gussen — DANTYS, jų priežiūra, sveikata ir grožis. Kietais viršeliais \$4.00 Minkštais viršeliais, tik \$3.00

Dr. A. J. Gussen — AUKŠTA KULTŪRA — ŽIAURUS ŽMONES. Kelionės po Europą įspūdingai. Tik \$2.00

Galima taip pat užsakyti pastu, atsiuntus čekį arba money orderį, prie nurodytos kainos pri- lėdant \$1 persiuntimo išlaidoms.

NAUJIENOS

1737 So. HALSTED ST., CHICAGO, IL. 60608

IEVOS SIMONAITYTĖS LITERARINĖ-POLITINĖ KŪRYBA

(Tęsinys)

Vaikų ir suaugusiųjų dažnai pamirštas ir į šalį nustumtas labai jautrios sielos ir aukštos inteligencijos vaikas, kartais ir be tos kūdos vakarienės paliktas, giliai užsigauna ir atsako karštomis ašaromis aplaistytu pykčiu, kuris keršto pažadais dedamas į pasąmonę. Vaikui trūksta meilės. Nors mergaitė myli motiną, o motina myli ją, jos vengia tokią meilę viena kitai parodyti. O kuomet motina pasidoda jaunam beraščiui žemaitukui, duktė dar toliau nutolsta nuo motinos. Augancio vaiko aštrūs žodžiai, atkirciai ir atsibarimai naujam tėvui dar daugiau įtempia visų su visais tvankius santykius.

Tokia tai yra "Autobiografinės Trilogijos" pirmosios 376 puslapių knygos "...o buvo taip" turinio santrauka. Joje auto- re gana smulkiai aprašo savo vaikystę iki išvykimo į Anger- burgą.

Antroje knygoje, 408 puslapių "Ne ta pastogė" vaizduo- jami gana smulkiais vaizdeliais jaunystės laikai: Buitis Anger- burge, grįžimas į gimtinę, pokarinis lietuviškas jaunimo judėjimas ir autorės išvykimas į Klaipėdą 1921 metais.

Angerburge, Pietų rytų Rytprūsijoje (dabar lenkų val- domame Olsztyno rajone) buvo Vokietijos didžiausios luosų vaikų prieglaudos — Kinderkrüppelheim Angerburg. Į jas buvo ir Simonaitytė priimta ir dirbo slaugės padėjėjos darbu. Paskui ji lūzo savo skaudančiąją koją ir iki po operacijos ir pasveikimo išbuvo ten gydymosi ligonės padėtyje. Gyvenimo bėgyje Simonaitytė lūzo šią koją, vis toje patioje vietoje, šešis kartus.

Ten įvykęs nuolykis parodo jos besiformuojantį charak- terį: Mergaitė ir berniukų bendrame skyriuje trylikos/ketu- riolikos metų berniukas Otto savo valda juokimo berniukus. Kaip jie linksmai pranešė, jo maldos žodžiai esą: "Simoneit, die Welt vergeit, wegen Deiner Dammlichkeit, Amen." (Si- moneit, pasaulis grįs, dėl to, kad tu kvaila.) Simonaitytė labai užsigaavo ir, mergaitėjų kurstoma, praeinančiai vyr. se- serial viską išplurpo. Sesuo įsakė Otto po pietų ateiti į jos biurą. Veikia netoli dirbusi Simonaitytė išgirdo tokį nežmo- nišką klyksmą, kokio ji savo amžiuje nebuvo girdėjusi. Viena vyr. sesuo tebuvo teisėta bausiti. Ji įjungė Otto į galvaniza- cijos aparatą ir leido skausmingą elektros srovę per jo kūną.

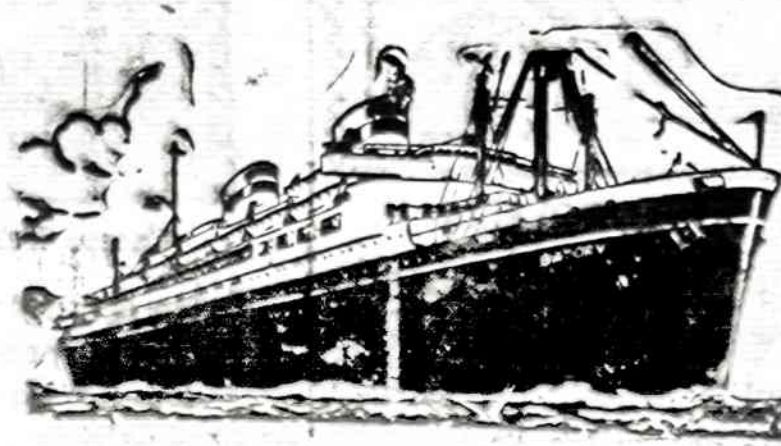
Kai Simonaitytė pamatė iš bausmės kambario peišsvy- ruojantį, į žmogų nebeįsigaavo berniuką, kuomet susitiko jų akys, Simonaitytė suprato, kad tai viskas dėl jos skundo, kad ji sukėlė tą baurią sceną. Bet ji, matomai, kokios nors kaltės nepriėmė, nes, ant grindų sukritusi pradėjo šaukti "Menschenfresser, Menschenfresser..." (Žmogėdros). Prie jos tuoj susirinko vaikų, seselių ir vyr. sesuo, kuri į ją nu- rodė žodžiu "Delirium" (Kliedėjimas). Smonaitytė 1916 m. iš prieglaudos grįžo į gimtinę ir pradėjo verstis siuvėjos amatu.

Trečias "Autobiografinės Trilogijos" veikalas yra 428 puslapių "Nebaigta Knyga". Ji mums tuo įdomi, kad didelė jos aplartų veiksmų dalis vyksta Klaipėdoje ir juose daly- vauja kaip tik mūsų kartos maži lietuviai. Ten "Keleivio" ir "Prūsų Lietuvos Balso" redakcijos su Anseliu Baltru, ten "Ryto" bendrovė su Jokūbu Stikloriu, Tramišiu, Juozu Pron- sku, ten Vilius Kunkis, Adomėlis Brakas, Jonas Kybrancas, Jurgis Sauga, ten 1923 m. sukilėliai su Jonu Vanagaičiu ir ten "Dabar jau nebesisuko kalba apie tai, kaip atsistengti prieš vokiečius, kaip kovoti dėl lietuvių kalbos. Dabar jau aptariami biznio reikalai." (Nebaigta Knyga, p. 128) Ir ten Krašto direktorijos lietuviškas pirmininkas Viktoras Gailius priėmė ją į direktorijos tarnybą, kur ji ėjo Seimelio biure vertėjos pareigas ir ilgai uždirbo netoli 500 litų į mėnesį.

Ankstyvesniuose savo raštuose Simonaitytė niekino savo gimines ir kaimynus, savo kaimo žmones ir perstatė juos gir- tuokliais, puspročiai religiniais veidmainiais. O šitoje knygoje ji aprašo pajaukiančią savo draugus, savo bendradarbius mažlietuvių veikėjus. Anselis Baltris yra bails, kuris "rašė- nija už bobos sijono užsilindęs" (p. 127). Jokūbas Stiklorius "trenkė į žemę kažkokią knygą" ir suriko "Tai šitai elgia- masi su klaipėdiškiais" (p. 129). Vilius Kunkys, dainininkas ir "Ryto" administratorius, "kiekviengą rytą ponas administra- torius, bemiklandamas gerkle ir besipuodamas, prismardin- davo (su odekolonu)... visą kambarį" (p. 105). Šiaulių na- muose karo laivu "Caledon" atvykusiems anglams ir sve- čiams dailininkas Adomėlis Brakas "Gaivinimo komiteto" (kuris buvo apsiėmęs sukilėlius gaivinti) pirmininkas, sakė "karštą kalbą ir lietuviškai, ir ... vieni sakė, kad prancūziš- kai, o kiti sakė, kad angliškai, nes vienas "Kaledono" kari- ninkas pasakęs kažkokiai ponai, kad, girdi, "Lietuvių kalba esanti panaši į anglų, nes jis, na, kad ir ne viską, bet daug ką supratus".

Ir taip ji šaiposi iš savo lietuvininkų per visą šimtinę pus- lapių. Iš visų mažlietuvių pozityviai ji tevertina ir širdingai tevaizduoja vieny vienintelę tilžiskę Jagomastų šeimą. Ne- prjklauomybės laikų lietuviškai Saugumo policijai buvo ži- noma, kad stūns Dovas imasi komunistiškais propagandos darbais, už kuriuos jis buvo iš Kauno universiteto paša- lintas. Simonaitytė tai patvirtina ir aiškina, kad naciai Jago- mastus nesuėdė už jų lietuvišką įsitikinimą, bet už jų ko- munistišką veiklą. (Nebaigta Knyga, p. 369 iki 377. Skyrius: Japoniškas porcelianas.)

(Bus daugiau)

TĖVAS, KURIS NEGRIZO

Norėdamas sužinoti motinos išvežimo aplinkybes, kreipiausi į savo draugą Leoną Simaitį. Jis man negalėjo nieko tikro pasakyti, nes tuo laiku jis nebuvo nei namuose, nei mano tėviškėje, į kurią jis dažnai atvykdavo aplankyti savo giminių. Tačiau jis man patarė nuvykti pas jo draugą Antaną Sabaitį, kuris daug žino apie trėmimus. Tai aš ir padariau. Nors iš jo nesitėkėjau ką nors sužinoti apie savo motiną, bet norėjau susidaryti bendrą trėmimų vaizdą, kurį jis man labai vaizdingai atkūrė.

Rami birželio mėnesio naktis. Mano miegą sudrumscia neįprastas triukšmas — staigus sunkvežimio sustabdymas ir taip pat staigus gazavimas. Priėmęs prie lango ir už kelių namų matau vieną sunkvežimį, toliau — kitą. Nors tai buvo apie 2 val. ryto, bet naktis nebuvo tamsi. Vienas tų sunkvežimių sustojęs ties mano draugo Leono Simaitio namu. Į vidų įeina keli vyrai ir netrukus išeina vienu vyru daugiau. Rytmetį sužinau, kad iš šio bloko išvežta keliolika žmonių, jų tarpe ir Leono tėvas.

Neseniai buvau apsigyvenęs Augštuose, šančiuose pas neturtingą moterėlę. Jaučiausi saugus, kiek tas toje sistemoje yra įmanoma. Vakare buvo girdėti didelis triukšmas, sukeltas traukinių judėjimo. Netoli ir ruošalėje esanti geležinkelio linija tą vakarą buvo neįprastai gyva. Vis nauji vagonai buvo atvežami, stumdomi, perkiuojami. Pradėjus temti, mėginu prisitarti prie geležinkelio, norėdamas padėti Leoną tėvui ir kitiems į nelaimę patekusiems, bet iš ten grįžtantieji mane suklaidė, sakydami: "Taj neįmanoma. Kurie mėgino — buvo sustinti arba patys buvo uždaryti ten stovintuose vagonuose."

"Ryžausi nors pamatyti, kas ten vyksta. Prisidengdamas krūmokšniais, prislinkau tiek, kad galėjau tuos vagonus matyti. Vaizdas buvo baisus, sukrečiantis. Pro gyvulių vagonų varčius kyšojo daugybė maldaujančių rankų ir buvo girdėti skausmingi žodžiai: "Žmonės, pasigailėkite... pasigailėkite... mes trokstame... vandens... duokite vandens... pasigailėkite..." Karškus žingsniu aplinkui vaikščiojantis sargybiniai ne nesidomėjo, ko tie nekaltai uždarytieji žmonės prašė. Toje sistemoje žmoniškumui nėra vietos...

* * *

Šias eilutes skaitančiam daug kas bus neįtikėtina, bet... taip

buvo. Tik išgyvenusieji gali turėti tikrą vaizdą. Tai buvo neįsimintama... tai buvo pasibaisėtina naktis!

Grįžau namo labai prislėgtas, kad nelaimingiesiems negalėjau padėti. Atsiguliau, bet užmigti negalėjau. Stumdomy vagonų dūžiai giliu skausmu sunkėsi į mano širdį ir kėlė vis tuos pačius klausimus: o, Dieve, kodėl mūsų tauta visą laiką turi tiek kentėti? Kodėl niekada nepasibaigia jos kryžiaus keliai? O, pasauli, kur tu eini, kur tavo teisingumas? Kaip tu gali pakęsti šitokią neteisębę — pavyzdžio nežinantį nekaltų žmonių kanikinimą, žudymą ir t.t.? Visą naktį nemiegojau, o rytmetį išgirdau, kad pora žmonių nušauti: norėjo pabėgti, išlaužti į vagonus ar reikalavo vandens. Tikslėsnės aplinkybės man nebuvo žinomos.

Taip pasakojo Antanas Sabaitis.

* * *

Prieš keliolika metų sutikau Čikagoje besilankantį Leoną Simaitį. Kaip ir paprastai, mušiuve pasikalbėjimo pagrindinė tema buvo — kokios žinios iš Sibiro? Po to, kai aš papasakojau apie savo motinos likimą, jis... su ašaromis akys... pradėjo pasakoti apie savo tėvo kelionę į rytus...

Kokia buvo tėvo ir kitų pasmerktųjų kelionė per Lietuvą, Leonas pradėjo pasakojimą, pats gali išsivaizduoti. Jie keliau perkimštuose gyvuliniuose vagonuose... kaip paukščiai vėnini į skerdyklą... Pradžioje gavau nei maisto, nei vandens. Bet nemažiau sukrečiantis buvo ir tolimesnis jų likimas. Baisiąją kelionės tragediją man papasakojo stebuklingu būdu išsigelbėjęs mano tėvo draugas — Lietuvos kariuomenės karininkas. Jis sakė, kad prieš įvažiuojant į palatą Rusiją visas traukinių ešalonas buvo sustabdytas. Moterys su vaikais jau buvusios atskirtos, o vyrai čia buvo suskirstyti į dvi grupes. Vienoje buvo darbingi ir raumeningi vyrai — jie liko uždaryti vagonuose. Kitoje grupėje buvo paliegliai, seni, silpno kūno sudėjimo, silpni darbininkai — jie iš vagonų buvo išvaryti į atvirą lauką. Ta proga pasinaudodami, kai kurie mėgino bėgti į netoli esantį miškelį ir buvo nušauti. Tai buvo šios grupės laimingieji. Kiti, jų tarpe ir paminėtas karininkas, buvo suguldyti tame dideliame lauke vienas prie kito. Kas nepaklausė ar mėgino pakelti galvą, norėdamas sužinoti,

Vytautas Jonas

Grafika

kas čia vyksta, buvo nušautas. Netrukus pasigirdo didelis triukšmas, ir per tą lauką pradėjo riedėti keliolika tankų, be pasigailėjimo traukėdami tuos suguldytus gyvus žmones! Ar gali būti dar baisiau? Po to tuos lavonų likučius tikrino kareiviai: kas dar buvo gyvas, tą pribagė durtuvu. Minėtas karininkas stebuklingu būdu išliko gyvas: jis išvengė tanko, bet dėjęs jį ne per krūtinę, bet per šlaunį. Kiek reikėjo savęs sudrausminimo, kad ne blakstienos, lūpos ar skruostai nekrustelėtų. Bet jis buvo žmogus geležinės valios. Lavonų likučiai buvo palikti be apsaugos, nes sargybiniai buvo įsitikinę, kad nė vieno gyvo žmogaus ten nėra. Sovietams tą vietą palikus, jis atsikėlė ir, gerų žmonių padeda-

mas, slinko Lietuvos link. Geri žmonės pasaukė patikimia gydytoją, kuris pasirūpino jo kojos gydymu. Kraupiodami jis pats jau buvo sustabdes. Kai šiek tiek pasveiko, žmonės jį pavežėjo šaltu keltu kareivės link, kurią jis po kiek laiko laimingai pasiekė.

* * *

Paskui iš kitų šaltinių sužinojau apie tolimesnį savo tėvo likimą. Jis buvo stambus, raumeningas vyras ir todėl paimtas prieš sunkiųjų darbų. Dieną dirbo saugomas sargybinių, o naktį praleisdavo drėgnoje kaledimo vienetėje. Sunkus darbas, maisto stoka ir kankinanti vergo dalis iš stipraus padarė jį palieglį.

Paskutinę savo amžiaus dieną varomas į darbą jis suklupo ir nebepajėgė atsikelti. Prišokęs sargybinis pradėjo jį mušti bi-

LAIKYKIMĖS, BET NEBĖKIMĖ

Draugo rugpj. 19 d. numerio vyskupas Vincentas Brizgys apgalvėtaus lietuvių išsisklaidymą nuo savo bažnyčių, kurios yra atiduodamos kitataučiams. Tačiau jis randa, jog kai kur lietuvių perkelta savo parapiją kiton tarytum geresnėse vietose, ir tokiu būdu klausimas yra teigiamai išspręstas. Kaip pavyzdį jis nurodo Detroito Dievo Apvaizdos parapiją, kuri buvo perkelta į turtingą Southfieldo priemiestį.

Pavyzdys yra netinkamas. Detroito Dievo Apvaizdos parapija buvo tautinė lietuviška (žiūrėk į The Archdiocese of Detroit 1969 Catholic Directory and Guide), o dabar ji yra tikrai ietitorinė (žiūrėk į The Official Catholic Directory Anno Domini 1981), nors dabartinis klebonas Viktoras Kliščiunevičius yra lietuvis. Tokiu būdu Detroito iš trijų tautinių lietuviškų parapijų teliko tik dvi — Šv. Antano, 3565 W. Vernor, su klebonu Alfonso Babonu, ir Šv. Petro, 8300 Longworth, su klebonu Kazimieru Butkum.

Kai Dievo Apvaizdos nauja bažnyčia ir kultūros namai buvo statomi Southfilde, parapijos komitetas skelbė, jog tai bus

zūnu. Tėvas dar sykį mėgino atsikelti, bet vėl krito ant žemės. Dešinę ranką ir akis pakėlęs į dangų ir, paskutines jėgas sukaupęs, trūkčiodamas pratarė: "O, Dieve, pasigailk manęs ir Lietuvos... Laisvės Lietuvai..." Pasigirdo šūvių salvė ir... amžiams jis nutilo...

Taip baigė savo gyvenimą mano tėvas komunistų "rojaus" darbovietėje... Ten tik raumeningas vyras, o ne žmogus; kai jis nenaudingas, tai ir nelaikytinas...

(T.Z., 1981-VII-2 d.)

MEET THE CHALLENGE!

SERVE WITH PRIDE IN THE NATIONAL GUARD

lietuvių centras, o neišsikovojant net tautinės parapijos teisių. Taigi, kokia nauda iš tokio perkėlimo, žvelgiant iš lietuviško taško? Būtų buvę geriau statyti nebažnytnius, bet tik lietuviškus kultūros namus, kurie būtų tikrai priklausę Detroito lietuviams. Taigi, Dievo Apvaizdos pavyzdys yra greičiau neigiamas negu teigiamas.

Tame pačiame Drauge Jonas Solinas ragina lietuvių katalikus bėgti iš trimilijoninės Chicago, o į penktą tūkstantį Lemontą, o lemonto lietuvių bažnyčia ir kultūros centras nėra žiūrint nesamones, jog trys milijonai netilps penktą tūkstantį net vietoj reikia atkreipti dėmesį ir į bažnyčios statymą nesamone, kai Lemonte yra net 3 katalikų bažnyčios (Šv. Alfonso, Šventųjų Kirilijaus ir Metodijaus, Šv. Patricijaus) ir masiniai lietuvių parapijų skaičiai natūraliai perimtu iš ankstyvesnių parapijų.

Is tikrųjų, ateityje nebus jokio didelio lietuviško persikėlimo į Lemontą. Dauguma lietuvių liks gyventi Chicagoje. Negausūs Lemonto lietuviai neturėtų prisidėti prie Chicago lietuviškų institucijų griovimo, nes tai yra nedoras darbas.

Gaila, kad marijonų Draugas pataria lietuviams katalikams bėgti, o ne laikytis. Sau pačiam to Draugas netaiko. Jis klestės Chicagoje ir gal net bandys aptarnauti lietuvių dvasinius reikalus. Tačiau tai ta pati sena marijonų politika. Jiems svarbus tik jų pačių biznis, o ne tautiški uždaviniai. Gi šalia kūrenasi ir frontininkų biznis: Lemontę įkurti savo lizdą ir paleisti vėjams išpūdingas lietuvių šventoves.

Trečiadienio Draugas labai jau aiškiai parodė, kad jam nerūpi lietuviški rūpesčiai ir vietoj rimto patarimo, jis siūlo tik tai, kas

jam ir jo satrapams šlandien naudinga.

Juozas Nendriūnas

LENKISKAS ŽERTAS

Dzieniai Związkomy savo populiarioje skiltyje "2 Dnia" mini tokį naują populiarų lenkų anekdotą:

"Kai pragare pasirodė Hitleris, jis ten buvo sutiktas su didele pagarba ir pats Liuciferis asmeniškai jį pavedžiojo po savo karalystę."

Prie kiekvieno katilo stovėjo velnias ir šake svaide atgal katilą kiekvieną dieną katilui išlipti besikesinanti nusidideleli.

Prie vieno katilo velnio nebuvo.

Nustebęs, Hitleris paklausė, kodėl prie to katilo nėra velnio ir kas tame katile verda?

— Lenkai, — atsakė Liuciferis.

— Tai kodėl prie jų nėra sargybos?

— Nebėra reikalo, — atsakė velnių karalius, — nes jei tik kuris jų pasiekia katilo briaunos, jo draugai tuojau jį nutraukia apačion.

♦ I fabriko direktoriaus vietą LLR (Lenkų Liaudies Respublikoje) pasisūlė trys kandidatai. Jiems visiems buvo duotas tas pats klausimas: kiek bus du kart du?

Pirmasis kandidatas atsakė, kad septyni, o gal net aštuoni.

Antasis kandidatas atsakė, kad taiti priklausio nuo partijos linijos atitinkamų metų, o tretysis kandidatas atsakė, kad du kart du yra keturi.

Direktorius paskirti visi trys, paaiškinant, kad pirmasis kandidatas yra pažangus pareigūnas, antrasis — žadančias, o trečiojo atveju pasakyta, kad kartais ir tikslus mokslininkas būna reikalingas.

Kool-Aid... On A Stick

NEBRANGIOS, BET VERTINGOS KNYGOS

• **LITERATŪRA**, lietuvių literatūros, meno ir mokslo 1954 m. metraštis. Jame yra vertingi, niekuomet nesenstą, Vinco Krėvės, Igno Šlapelio, Vinco Maciūno, P. Joniko, V. Stankos, J. Raukščio, dr. Kazio Griniaus, taip pat K. Matusevičiaus ir V. Meilaus straipsniai bei studijos, iliustruotos nuotraukomis ir M. K. Ciurlionio, M. Šileikio, V. Kašubos, A. Rūkštelės ir A. Varno kūrybos paveikslais. 365 pusl. knyga kainuoja tik \$3.

• **DAINŲ ŠVENTES LAUKUOSE**, poetės, rašytojos ir tautinių šokių pirmūnės Juozės Vaičiūnienės atsiminimai apie dainų šventes bei jų istoriją ir eigą. Įdomi skaityti ir nedainuojantiems, gerintis autorės puikiai stiliumi ir surinktais duomenimis bei užkuliais. Studija yra 151 pusl., kainuoja \$2.

• **VIEŅISO ŽMOGAUS GYVENIMAS**, Antano Rūkės apraštas Juozo Adomaičio — Dėdės Šerno gyvenimas. Tai ne sausas gyvenimo broučių aprašymas, bet tikslis to laikotarpio buities literatūrinė studija, suskirstyta skirsneliais. Ta 206 puslapių knyga parduodama tik už \$2.

• **LIETUVISKASIS PAMARYS**, Henriko Tomo-Tamašausko įdomiai parašyta studija apie Rytprūsius, remiantis Pakalnės ir Labgūvos apskritųjų duomenimis. Aprašymai įdomūs kiekvienam lietuviui. Leidinys iliustruotas nuotraukomis, pabaigoje duodama vitovardžių pavadinimai ir jų vertiniai į vokiečių kalbą. Labai nandingoje 335 pusl. knygoje yra Rytprūsių žemėlapis. Kaina \$6.

• **KĄ LAUMES LEME**, rašytojos Petronėlės Orintaitės atsiminimai ir mintys apie asmenis ir vietas neprik. Lietuvoje ir pirmaisiais bolševikų okupacijos metais. Knyga turi 234 puslapius, bet kainuoja tik \$3.

• **JULIUS JANONIS**, poetas ir revoliucionierius, nesuprastas ir klaidingai interpretuojamas gyvenime ir politikoje; tik ne Jurgio Jasinskio knygoje apie Julijaus Janonio gyvenimą ir poeziją. Dabar būtų jį galima pavadinti kovotoju už žmogaus teises. Knyga yra didelio formato, 265 puslapių, kainuoja \$6.

• **SATYRINĖS NOVELĖS**, M. Zoschenko kūryba, J. Valaičio vertimas. 200 pusl. knygoje yra 40 sąmojingų novelių. Kaina \$2.

Knygos gaunamos Naujienose, 1739 So. Halsted St., Chicago, IL 60608. Užsakant pašto, pridėti dolerių paštomato maldoma.

3 — Naujienos, Chicago, 8, III. Friday, August 28, 1981

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

MARIJA NOREIKIENE

2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629 • Tel. 925-2787

Didelis pasirinkimas geros rūšies įvairių prekių.

MAISTAS IŠ EUROPOS SANDELIŲ

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Cosmos Parcels Express Corp.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629 • Tel. 925-2737

V. VALANTINAS

JAY DRUGS VAISTINE

2759 W. 71st St., Chicago, Ill.

• ROPISTINGAI IŠPILDOMI RECEPTAI • FANNIE MAY SALDUMYNAI • KOSMETIKOS REIKMENYS

Atdara šiokeidieniais nuo

9 val. ryto iki 10 val. vakara.

Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 8:30 val. vakar.

D. KUHLMAN, B.S., Registruotas vaistinėinkas

Tel. 476-2206

Inž. LIUDAS MIKSYS,

50 metų studijavęs, kaip

IŠ PRAEITIES UKANU ATEINA LIETUVA,

parašė 700 puslapių knygą, kurioje sudėjo viską, kas bet kada ir bet kur, bet kuria kalba buvo parašyta apie Lietuvą, lietuvių ir lietuvių kalbą. Jis mokėsi kartu su kun. Jaunium ir prof. K. Būga pas geriausius šimtmečio pradžios kalbintinkus, padarė lietuvių kalbą liečiančias ištraukas, paruošė tikslus vertimus ir patarė mums toliau studijuoti.

Kaina \$25. Kieti viršeliai. Paštas \$2.

NAUJIENOS

1739 S. Halsted St., Chicago, IL 60608

SVENTO RASTO TYRINETOJAI duoda veltui kietais viršeliais įrašę knyga apie šventąjį Rastą. Pirmieji atėjusieji Naujienas galės gauti: 1) "Amžių planą", 374 psl., vardų rodyklės, arba 2) "Kasdieninė dangiškoji mana", 200 psl., kasdieniniai pamokymai, arba 3) "Laikas prisitarti", 358 puslapių.

Knygas veltui gaus pirmieji atėjusieji. Kas norės daugiau šios rūšies knygų, tai prašoma kreiptis į:

SVENTO RASTO TYRINETOJAI
5421 So. Mozart Avenue,
Chicago, IL 60632

DR. PAUL V. DARGIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Westchester Community Hospital
Medicine Director
1938 S. Main St., Westchester, IL
ALANDOS: 3-9 darbo dienomis
kas antra savaitė dienomis 8-3 val.
Tel.: 562-2727 arba 562-2732

TEL. 233-5893

DR. A. B. GLEVECKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS.
SPECIALYBĖ: AKIŲ LIGOS
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą.

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2618 W. 71st St. Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius
ir "contact lenses".

Dr. LEONAS SEIBUTIS

**INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA**
2656 WEST 63rd STREET
Valandos: antradienį 1-4 popiet,
ketvirtadienį 5-7 val. vak.
Ofiso telefonas: 776-2880,
Residencijos telefonas: 448-5545

FLORIDA

DR. C. K. BOBELIS

Prostatos, inkstų ir šlapimo
takų chirurgija.
5025 CENTRAL AVE.
St. Petersburg, Fla. 33710
Tel. (813) 321-4200

PERKRAUSTYMAI

MOVING

Leidimai — Pilna apdrauda
ZEMA KAINA
Priimam Master Charge
ir VISA kortelės.
R. SERENAS. Tel. 925-8063

MOVING

Apdraustas perkraustymas
iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
Tel. 376-1882 arba 376-5996

SOPHIE BARCUS

RADIO ŠEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA,
1490 kil. A.M.

Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 4:00-4:30 val. popiet. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto

Vedėja — Aldona Daukas
Telef.: HEmlock 4-2413

7159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, IL 60629

"Lietuvos Aidai"

KAZĖ BRAZDŽIONIŲ
Programos vedėja

Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 8:30 val. vakarė.
Visos laidos iš WCEV stoties, bangos 1450 AM.
St. Petersburg, Fla., 12:30 val. p.p. iš WTIS stoties, 1110 AM bangos.
2646 W. 71st Street
Chicago, Illinois 60629
Telef. 778-5374

PATS SKAITYK IR DAR KITAS PARAGINE SKAITYTI DIENRAŠTĮ "NAUJENOS"

Magdalena Stankūnienė

Vasaris (medžio raizginys)

1934 m. kan. F. Kapočiaus pastangomis buvo pradėta statyti Kaune Prisikėlimo bažnyčia. Šalia kitų rinklių, dar buvo platinami popieriniai ženklukai — simbolinės plytelės. Tokių 50 centų vertės ženklukų turiu savo rinkinyje. Jis yra žalios spalvos, su Prisikėlimo bažnyčios atvaizdu ir įrašu: "Prisikėlimo bažnyčios plyta".

RENGIASI IŠKELTI ANDREA DORIA

BOSTON, Mass. — Specialistams pavykus nustatyti, kurioje jūros vietoje gulė italų laivas "Andrea Doria", prieš 25 metus plaukęs į Ameriką ir nuskendęs, bus imamasi priemonių jį iškelti.

Narai žino, kad viename seife buvo sudėtos milijono ar daugiau dolerių vertės brangenybės. Narai imasi visų priemonių, kad galėtų ištraukti bent tą seifą, kuriame buvo sudėtos visos keletų brangenybės.

New Yorke sudaryta speciali bendrovė, "Andrea Doria" brangenybės iškelti. Ta bendrovė viską finansuoja ir tikisi investuoti pinigų atsiimti.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

NAMŲ SAVININKŲ V-BOS POSEDIS

Marquette Parko Lietuvių Namų Savininkų organizacijos valdybos posėdis įvyko rugpjūčio 24 d. 7 val. vak. p. adv. C. P. Kal rezidencijoje.

Posėdžiui vadovavo organizacijos pirmininkas J. Bacevičius, jam talkininkavo vicepirmininkas J. Skeivys ir kiti valdybos nariai.

Posėdyje dalyvavo įvairių valdybos pareigūnai: A. Katelienė, kruopšti organizacijos sekretorė, A. Gudauskas, K. Leknickas, St. Patlaba, M. Stakėnas, B. Erčius, Alg. Barauskas, adv. C. P. Kal, Petras Martinaitis ir Ona Ankiėnė.

Darbotvarkė buvo vien tik apie

organizacijos ruošiamą banketą spalio 17 d. parapijos svetainėje.

Banketui ruošti sudaryta tokia komisija: pirm. J. Bacevičius ir koordinatorių vicepirmininkas J. Skeivys ir visa valdyba, kuri paskirs įvairiomis pareigomis kančiai: M. Stakėnas ir St. Patlaba parūpins banketui maistą, B. Erčius — loterijos vadovas ir fantų surinkimui jam talkininkauja: A. Katelienė, B. Gelazius, O. Ankiėnė, Juozas Skeivys ir Algirdas Barauskas.

Fantų sumėša pas p. A. Katelienę arba įduoda kitiems valdybos nariams.

Prie durų — svečius sutikti ir palydėti į jiems skirtas vietas: P. Martinaitis, A. Katelienė, Bruno Gelazius ir Algis Barauskas. Muzikantų parūpina J. Bacevičius. Šokiams gros D. Polikaitis vadovaujamas orkestras iš keturių muzikantų. Muzika labai gera.

Kaip ir visada, banketui neapsieina be gėlių stalams papuošti ir kt. Tuo rūpinasi A. Katelienė. Banketo metu bus ir programa, kuria rūpinasi inž. A. Barauskas. Barui suorganizuoti ir patarnauti: M. Stakėnas — pirmininkas ir jam talkininkaus: B. Gelazius, A. Gudauskas ir K. Repšys.

S. Patlabos pasirūpinimu, bi lietai jau atspausdinti ir posėdyje dalyvavę valdybos nariai

pasimė platinti.

Posėdis praėjo sklandžiai ir darnioji nuotaikoj, nes valdybos nariai davė sumanius ir reikšmingus patarimus sėkmingam banketui ruošti.

Visuotinis narių susirinkimas įvyks rugsėjo 18 d. 7 val. vak. parapijos salėje, bet valdybos posėdis įvyks dar anksčiau — rugsėjo 14 d. 7 val. vak. p. A. Katelienės bute.

Posėdis teuzitruko vos 1½ val. Valdyba rūpestingai dirba ir puikiai sugyvena, ir tuo jau daug kas yra laimėta žmonių naudai Marquette Parke.

Kviečiame naujus narius ir toliau puoselėti organizacijos vadovybės veiklą.

Juozas Skeivys

1960 m. lapkričio 20 d. buvo baigta įrengti Adelaidės lietuviška koplyčia, kurią pašventino vietos arkivyskupas M. Beovich. Tai buvo iš viso pati pirmoji lietuviška koplyčia visoje Australijoje. Ji pavadinta Lietuvos globėjo šv. Kazimiero statula, kurią sukūrė dail. G. Firinauskienė ir trys kryžiai, kurie primena Vilniaus Trijų Kryžių kalną.

Dabar Adelaidės lietuvių dvasinius reikalus aptarnauja Anglijos lietuviams gerai pažįstamas kunigas A. Kazlauskas.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

Bobby Unser On Racing Safety

(Editor's note. USAC champion driver Bobby Unser is a two-time winner of the Indy 500 and has won the renowned Pikes Peak Hill Climb 12 times. Unser is a racing consultant for S-K Tools of Dresser Industries. Here he discusses safety aspects of championship auto racing.)

Q. — How has racing equipment changed over the years from a safety standpoint?

Unser — "There's been a big improvement in tires, and one of the biggest things — as far as safety goes — has been the development of fuel. In the old days fuel was contained in a metal tank on the car. Today the fuel is in thick fuel cells made basically of rubber and other components. These cells were developed in two places — in race cars and in the helicopters used in Vietnam."

Q. — Are the fuel cells a safety factor in case of fire?

Unser — "Yes! Today, they're the biggest safety factor we have and the fuel cells are now required on race cars of every type."

Q. — What about other safety gear?

Unser — "Well, we have such things as the semi-collapsible steering column. It's designed to collapse in an accident upon impact with

the driver, but only if it has reason to."

Q. — What about "roll bars?" These haven't changed.

Unser — "Yes, they have. Instead of one roll bar, we now have two. There's the one in the back that you see, and one above the steering wheel that you don't see."

Q. — What kind of protective clothing do you wear while racing?

Unser — "Our clothing is made of a flame retardant material. It was used by the aerospace people, and is still being used by them. The material is lightweight and comfortable while we drive."

Q. — And other clothing...

Unser — "We wear underwear that has two layers of this flame retardant material. The air between the layers acts as a heat shield. Everything we wear — including gloves, shoes and the inner lining of our helmets — is made of this special material. And, everything is custom made."

Q. — Anything else on safety you can mention?

Unser — "Well, there's the two-way radio communication we now have. The people in the pits can keep drivers advised of safety conditions up ahead on the track. For example, if there's a wreck on turn one — instead of going 200 miles an hour, it might be better to slow to 100 miles an hour."

(Note: Bobby Unser will share more racing insights in the next column.)

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

CHARLES STASUKAITIS

VESINAMA LAI DOTUVIŲ KOPLYCIA

— GORDON FUNERAL HOME —

1729 South Halsted Street, Chicago

Tel. 226-1344

Mažeika & Evans

Laidotuvių Direktorai

6845 SOUTH WESTERN AVE.

Tel. 737-8600-01

9837 SOUTH KEDZIE AVE.

Tel. 422-2000

EUDEIKIS

GAIDAS — DAIMID

SENIAUSIA IR DIDžiausia LAIDOJIMO ĮSTAIGA

1605-07 SO. HERMITAGE AVENUE

Tel. 927-1741 — 1742

4330-34 SO. CALIFORNIA AVENUE

Telefonas 523-0440

MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

PETKUS

TEVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street

1410 So. 50th Ave., Cicero

Telef. 476-2345

TRYS MODERNISKOS KOPLYCIOS

AIKSTES AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

NARIAI:

Chicago

Lietuvių

Laidotuvių

Direktorių

Asociacijų

AMBULANSO

PATARNAVIMAS

TURIME

KOPLYČIAS

VISOSE MIESTO

DALYSE.

P. J. RIDIKAS

2354 So. HALSTED STREET

Tel. YArds 7-1911

BUTKUS - VASAITIS

1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: OLympic 2-1003

PETRAS BIELIŪNAS

4348 So. CALIFORNIA AVE.

Tel.: LAFayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS

3319 So. LITUANICA AVE.

Tel.: YArds 7-1138-1139

STEPONAS C. LACK IR SŪNUS

(LACKAWICZ)

2424 WEST 69th STREET

11023 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4418

PHILLIPS - LABANAUSKAS

3307 So. LITUANICA AVE.

Tel.: YArds 7-3401

